

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia

*Témahét az Alapfokú Művészetoktatási Intézmények számára
Zeneművészet tanszak
(9 -21. életév)*

Bál XIV. Lajos udvarában (Barokk hangszerek) GORDONKA

Szerző: Csala Éva

Lektorálta: Fükéné Walter Mária

Esztétikai-művészeti kompetencia

Bál XIV. Lajos udvarában (Barokk hangszerek) /témahét/ Gordonka

Ajánlott korosztály	9-21 éves korig
Ajánlott időkeret	3x30', 2x45' (hangszerbemutató, bál)
A modul közvetlen célja	Barokk esztétikum felfedezése
A modul tartalma	A Barokk kor hangszereinek megismerése különös tekintettel az adott tanszak hangszertörténetére. Előkészítés a „Bál XIV. Lajos udvarában” című projekthez.
Megelőző tapasztalat	Életkornak megfelelő megelőző ismeretek történelmi, irodalmi és művészettörténeti szempontból.
Ajánlott továbbhaladási irány	Barokk stílusnak megfelelő előadásmód fejlesztése, barokk stílus átfogó megismerése
A kompetenciafejlesztés fókuszai	<p>Érzelmi kompetenciák</p> <ul style="list-style-type: none"> - Érzelmek felismerése, tudatossága, kezelése, kifejezése - Saját érzelmek /önismeret, önbecsülés, önfejlesztés, önértékelés, önszabályozás, örömmre való készség/ - Önkifejezési készség - Fantázia - Tudástranszfer <p>Személyi-és társas kompetenciák</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identitás - Másokkal való kooperáció - Problémamegoldás - Kreativitás - Szabálykezelés /pl.: időkeret betartása/
Kapcsolódási pontok	<p>Magyar nyelv és irodalom - gondolatok szóbeli megfogalmazása, verselemzés</p> <p>Rajz és műalkotások elemzése</p> <p>Ének-zene</p> <p>Számítógép, informatika - Internet /gyűjtőmunka/</p>

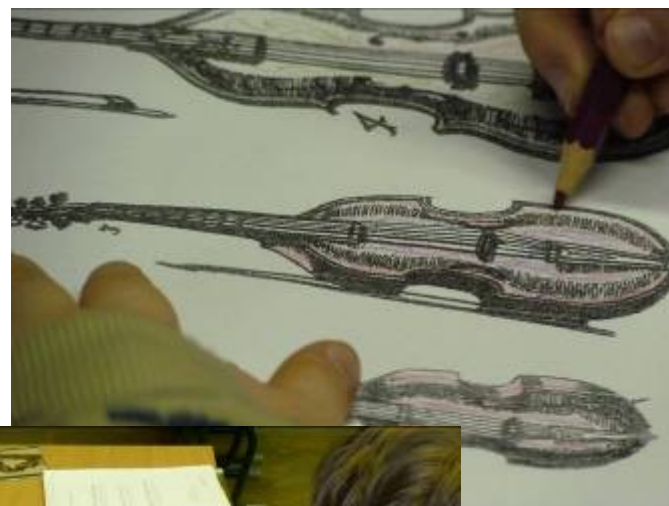
Tevékenységek	Idő	Tevékenységek célja/ Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök / Mellékletek	
				Tanár	Diák
1.Foglalkozás					
Egyéni vagy csoportos óra Ráhangelődés. Megbeszéljük a témahét feladatait, eseményeit.	5'	Beleélés, fantázia	Frontális osztálymunka, beszélgetés		
Barokk hangszerek általános áttekintése, megismerése (röviden). Lant, csembaló, furulyák, oboa, trombita, kürt, orgona, vonós hangszerek. Közben barokk kamarazene szól. Összegzés: A hangszerek felismerése festményeken.	5' 5'	Új ismeretszerzés Fantázia, Érték-centrikusság, információkezelés Összefoglalás, rendszerszemlélet, tudástranszfer, más kultúrák megismerése, elfogadása	Frontális osztálymunka Kooperatív tanulás,	Laptop, képek, hangfelvétel CD	

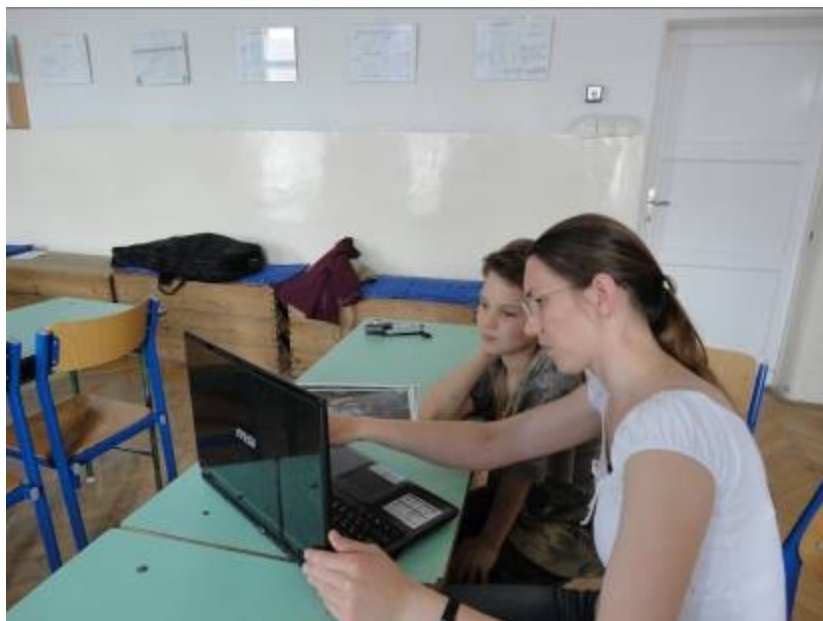
Tevékenységek	Idő	Tevékenységek célja/ Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök / Mellékletek
A gordonka hangszer történetének feldolgozása. Különös tekintettel a barokk korra. (a növendék gyűjtőmunkájának feldolgozása, kiegészítése) Barokkra jellemző díszítő motívumok. Meghallgatunk egy Marin Marais művet.	5'	Új ismeretszerzés, Fantázia, beleélés, kreativitás, identitás,	Kooperatív tanulás, Önálló munka	Laptop, képek, CD A növendék megelőzően gyűjtött anyaga (képek, szövegek, olvasmányok-életkornak megfelelően)
A ma használt modern cselló, a barokk cselló és a viola da gamba közötti különbségek összegyűjtése.	5'	Önmotiválás, Mások érzelmeinek megismerése, felismerése, művészi látásmód, szabálykezelés, rendszerszemlélet		

Tevékenységek	Idő	Tevékenységek célja/ Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök / Mellékletek
Színezés: Viola da Gamba kontúrrajzok színezése, mintázása. (ha nem végzünk az órán otthon be lehet fejezni) Közben Viola da Gamba muzsika szól.	5'	Az órán szerzett ismeretek összegzése. Önkifejezés, kreativitás, fantázia, beleélés, művészi látásmód	Önálló munka	Kontúrrajzok, színes ceruzák, filcek, CD

Tevékenységek	Idő	Tevékenységek célja/ Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök / Mellékletek
2. Foglalkozás Egyéni vagy csoportos óra Ráhangolódás. Ezen az órán a barokk udvari bál hangulatával ismerkedünk meg. Francia, Spanyol és Magyar barokk viseletek megismerése, különbségek, okok, kultúrák.	3'	Más kultúrák megismerése, elfogadása, Identitás, Tolerancia, Információkezelés	Beszélgetés Frontális munka	Képek a viseletekről.
A báli etikett, program felfedezése videó segítségével. A videón szereplő - előző órán tanult-hangszerek felismerése.	5'	Beleélés, fantázia, motiváltság, szabálykezelés, kommunikációs módok, normák, érték centrikusság. Identitás, művészi kifejező eszközök megértése, ismerete.	Kooperatív tanulás	Laptop, videó felvétel. (Nyitány és bevonulás)

Tevékenységek	Idő	Tevékenységek célja/ Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök / Mellékletek
Néhány barokk korban divatos tánc megtekintése videón.(Menüett, Gavotte, Sarabande) Figyelmet fordítunk a hangulatokra, tempókra, a páros-páratlan lüktetésre, lépésekre, mozdulatokra, a testtartásra, ruhákra	10'	Tudástranszfer, szabálykezelés, fantázia, környezettudatos magatartás emocionális alapokon, érzelmek felismerése, tudatossága, saját érzelmeim megismerése, felismerése, tudatossága, kezelése, kifejezése.	Kooperatív tanulás, előadás	Videó felvétel vagy Laptop
A Menüett tánc lépéseinek megtanulása, majd zenével begyakoroljuk.	12'	Énkép és önismeret, önszabályozás, önfegyelem, sikerkezelés, kudarcátűrés, fantázia, beleélés, kreativitás, empátia, másokkal való kooperáció, művészi látásmód, kulturált viselkedés, etikett.	Kooperatív tanulás, Önálló munka	Laptop vagy CD

Tevékenységek	Idő	Tevékenységek célja/ Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök / Mellékletek
3. Foglalkozás Egyéni óra Ráhangelődés A mai órán alkalmazzuk az eddig tanultakat egy zeneművön keresztül. Egy menüettet tanulunk (egy duót, zongora vagy cselló kísérettel). Hangszeren bemelegítés, skálázás	5'	Rendszerességre nevelés, esztétikai érzék fejlesztése, koncentráció	Önálló, egyéni munka	Hangszerek, kotta
A tanár bemutatja, előadja a darabot (a növendék szólamát!). Az új darab feldolgozása, megtanulása. Figyelmet szentelünk a stílusos előadásmódra, a hangsúlyokra, lüktetésre.	8'	Beleélés, fantázia, önkifejezés, motiváltság, információkezelés, művészi kifejezőeszközök megértése, ismerete, rendszerezése	Kooperatív és önálló munka	

Tevékenységek	Idő	Tevékenységek célja/Fejlesztendő készségek	Munkaformák, módszerek	Eszközök/ Mellékletek
Felelevenítjük a menüett tánclépéseit. Táncolunk.	7'	Társas kompetenciák, fantázia, beleélés, ismétlés, memóriafejlesztés, problémamegoldás, sikerkezelés, kudarcátírás, kommunikációs módok, normák, környezettudatos magatartás emocionális alapon	Kooperatív tanulás	
Közösen, két szólamban begyakoroljuk a menüettet.	10'	Társas kompetenciák, alkalmazkodás, önfegyelem, magabiztosság, önbizalom, problémamegoldás, kritikai gondolkodásmód	Kooperatív, csoportmunka	

Tevékenységek HANGSZERBEMUTATÓ	Idő	Tevékenységek célja/ Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök / Mellékletek
<p>I. Bemutatkozás, Bevezetés, ráhangolódás. Milyen hangszercsoportokat ismertek? ... Ezek szerint ismerkedünk meg a barokk hangszerekkel is. ...</p> <p>II. A tanár a gordonka tanszakos növendékek segítségével kiselőadást tart a barokk hangszerekről A barokk hangszerek története, csoportosítás, a fejlődés megismerése képekkel és zenéssel. 1. <u>Vonós hangszerek</u> fejlődésének bemutatása előadás szerűen, (a gordonka tanszak előzőleg közösen feldolgozta a témát, a gyerekek gyűjtőmunkáját használjuk, a felmerülő kérdésekre, ha más tanszakosok nem tudják, a csellisták segítenek válaszokkal) képekkel, videókkal, egy viola da gamba mű részletének megtekintése video felvételtől, barokk és modern hangszer élő megszólaltatása (hegedű). Milyen különbségeket láttok és hallotok a mai és a régi hegedű felépítése és hangja között? 2. <u>Pengetős hangszerek</u>: Milyen pengetős hangszereket ismertek?... hárfá, lant, citera stb. megismerése, felismerése képek segítségével, fejlődés, díszítés szimbolika áttekintése. Egy lant mű előadásának megtekintése video felvételen.</p>	<p>1’</p> <p>2’</p> <p>4’</p> <p>4’</p>	<p>Érdeklődés felkeltése, motiváció,</p> <p>Kommunikáció, szabálykezelés, önfegyelem</p> <p>Tudástranszfer, új ismeretszerzés, Kritikai gondolkodás, kommunikációs módok, normák</p> <p>Tudástranszfer, koncentráció, önmotiválás, művészi látásmód, figyelem, fegyelem</p>	<p>Kooperatív tanulás</p> <p>Frontális osztálymunka,</p> <p>Kooperatív tanulás, beszélgetés</p> <p>Élő előadás</p> <p>Kooperatív tanulás, frontális osztálymunka</p>	<p>Projektor, vetítövászon, laptop, hangfal, hangszóró, Képek, barokk hangszerek, CD-k, Video felvételek</p>

Tevékenységek	Idő	Tevékenységek célja/ Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök / Mellékletek
<p>3. <u>Billentyűs hangszerek</u> történetének feldolgozása, (a zongora tanszak előzőleg feldolgozta az anyagot, a tanszak gyűjtőmunkáját használjuk fel) Milyen billentyűs hangszereket ismertek? Mit tudtok elmondani róluk? A felidézett hangszereket képekkel illusztráljuk. Videón megtekintjük egy csembaló előadás részletét.</p>	3'	Motiválás, kommunikáció, rendszerezés, felidézés, memória, információkezelés, önbizalom, tudástranszfer, sikerkezelés, identitás, művészi kifejezőeszközök megértése, ismerete	Kooperatív tanulás, beszélgetés	Projektor, vetítövászon, laptop, hangfal, hangszóró, Képek, barokk hangszerek
<p>4. <u>Fúvós hangszerek</u> Tegyük fel a kezüket, akik fúvós hangszeren játszanak! Milyen két csoportba osztjuk a fúvós hangszereket? (fafúvós, rézfúvós)</p>	3'	Rendszerszemlélet, információkezelés,	Interaktív előadás, kooperatív tanulás	Projektor, vetítövászon, laptop,

<p>4/A fafúvósok Először a különböző hangolású, méretű furulyákkal ismerkedünk meg. Megszólaltatunk egy alt és egy sopranino furulyát.(lehetőség szerint) Milyen különbséget fedeztek fel a ti furulyátok és a barokk furulya között, pl. anyagában, hangjában? Egy kolléganő segítségével bemutatjuk a fuvolát, megszólaltatja a barokk fafuvolát, a modern fuvolát és piccolót, egy-egy rövid zenei részlettel színesíti az órát.</p>	<p>4'</p>	<p>Mások érzelmeinek megismerése, felismerése, identitás</p>		<p>Projektor, vetítövászon, laptop,</p>
<p>4/B rézfúvósok A rézfúvósok fejlődése, natúr hangszerek hangolása, hangja felépítése. A modern hangszerek és a barokk hangszerek különbségeinek felismerése, bemutatása képek, videofelvétel segítségével.</p>	<p>3'</p>	<p>Identitás, információkezelés...</p>	<p>Kooperatív tanulás</p>	<p>Projektor, vetítövászon, laptop,</p>

Tevékenységek	Idő	Tevékenységek célja/ Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök / Melléletek
<p>III. Összefoglalás:</p> <p>Kiscsoportok spontán kialakítása 4-7fő/ csoport (forduljanak egymás felé, akik közel ülnek egymáshoz) Kirakók kiosztása- egy barokk hangszerekről készült csendélet van mozaikszerűen szétvágvá.</p> <p>Versenyszerűen minél gyorsabban és pontosan kell kirakni és felismerni, összegyűjteni a képen látható hangszereket. A csoporttagok egymás közt halkán megbeszélhetik a látottakat.</p> <p>Amilyen sorrendben elkészültek, úgy sorolhatják fel a felismert hangszereket és a csapatból egy kijelölt ember választhat egy lefordított képet az asztalról(a képeken az órán tanult vonós és pengetős hangszerek szerepelnek), amellyel megáll az osztály előtt, egyenlőre nem mutatjuk meg. Sorban haladunk a többi csoporton és egymás hiányosságait javítják.</p> <p>Miután az összes csoport elfogyott és az összes képet felvették az asztalról a csapatnak a saját képét kell felismernie és elmondani mit tud az adott hangszerről. Ezt követően fejlődésük sorrendjében be kell illeszteni a képeket a családfa vázlatos képébe.</p>	<p>10'</p>	<p>Kreativitás, memóriafejlesztés, figyelem, fegyelem, másokkal való kooperáció, alkalmazkodás, önértékelés, önszabályozás, társas kompetenciák, kommunikációs normák, tolerancia, empátia, segítőkészség, problémamegoldás, logikai gondolkodás fejlesztése, művészi látásmód, művészi kifejezőeszközök megértése, ismerete</p> <p>Saját érzelmeim megismerése, felismerése, tudatossága, kezelése, kifejezése, szabálykezelés, környezettudatos magatartás emocionális alapokon. Tudás, információs és kommunikációs technikák alkalmazása, Motiváció, konfliktuskezelés, megoldási képesség</p>	<p>Kooperatív tanulás, csoportmunka</p>	<p>Kép mozaik, kirakók, Nyomtatott képek a hangszerekről, tábla vagy tabló, amire a képeket beilleszthetjük.</p>

Tevékenységek	Idő	Tevékenységek célja/ Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök / Mellékletek
<p>Befejezés, ráhangolódás, átvezetés a következő órára (melyen XIV. Lajos udvari bálját elevenítik meg a növendékek.) A csoportok felváltva abban a sorrendben, ahogyan a kirakóval elkészültek megtekinthetik, megérinthetik a kiállított barokk hangszereket. Közben a többiek egy barokk bárról készült videó felvételt néznek.(Nyitány barokk zenekar előadásában, táncosok bevonulása, köszöntés és tánc)</p>	11'	<p>Érdeklődés felkeltése, beleélés, fantázia, Saját és mások érzelmeinek megismerése, motiváltság, érték centrikusság, művészi látásmód, tudástranszfer...</p>	<p>Interaktív tapasztalat, Kézzel fogható, tapintható eszközök, Kooperatív tanulás</p>	<p>Barokk hangszerek. Asztal, amire a hangszereket kihelyezhetjük és tanári felügyelettel megismerhetik a gyerekek.</p>

Tevékenységek	Idő	Tevékenységek célja/ Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök / Mellékletek
„Bál XIV. Lajos udvarában” A gyermekek megnézik a szolfézs osztály barokk prezentációját és nyitótáncát, majd ők is részt vesznek a megtanult menüett ösztáncban.	45’	Élményszerű információszerzés	Frontális osztálymunka	

